

نسخه شفا

گل و گیاه

دکتر صفدر مانهی

انتشارات حافظ نوین

صانعی، صفدر ۱۳۰۹/۱۳۷۹
 نسخه شفا: گل و گیاه/ مؤلف صفدر صانعی - تهران: حافظ نوین ۱۳۷۳
 [۵۴۹] ص: مصور - (جامعه اسلامی احیای گیاهان درمانی ایران؛
 نشریه شماره ۲)
 فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
 این کتاب در سال ۱۳۶۷ با همین ناشر در (۵۹۵ ص) منتشر گردیده است.
 کتابنامه: ص. [۵۴۹]
 چاپ دوازدهم: ۱۳۸
 ISBN 978 - 964 - 6180 - 15 - 9
 ۱. پزشکی سنتی. ۲. گیاهان دارویی. الف. عنوان.
 ۲۵ ص/ R ۱۳۵
 ۶۱۰
 ۱۳۷۳
 کتابخانه ملی ایران
 ۷۳-۳۴۵۳/۷۶ م

نسخه شفا

مؤلف

دکتر صفدر صانعی

نوبت چاپ و تاریخ: بیست و سوم - ۱۴
 حروف چینی و صفحه آرایی: تجسم و تصویر
 تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه
 چاپ و صحافی: گلشن
 برنامه ریزی، تدوین و نظارت فنی
 محمدرضا یزدی زاده

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

انتشارات حافظ نوین: تهران، بازار بین الحرمین، کوچه مسجد جامع، نیش پاساژ کاشفی

تلفاکس: ۵۵۱۶۰۰۵۵ - ۸

مرکز پخش: انتشارات لوح دانش، خ انقلاب، خ ۱۲ فروردین، خ وحید نظری، پ ۲۵۶

تلفاکس: ۶۶۹۷۲۵۸۱ - ۳

ISBN 978 - 964 - 6180 - 15 - 4

شابک ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۶۱۸۰ - ۱۵ - ۴

فهرست

پیشگفتار.....	۹
نسخه درمان بیماری گناه.....	۱۱
۱- مزاج.....	۱۳
حالت و وضع بدن هر فرد را مزاج گویند.....	۱۴
علائم مزاج ها.....	۱۶
علائم مزاج بلغمی (لشاری).....	۱۷
علائم مزاج دمو (پرخونی).....	۱۷
علائم مزاج سوداوی (عصبی).....	۱۷
علائم سوداوی قوی.....	۱۷
۲- تقویت کننده ها.....	۱۸
گرمی و سردی.....	۱۹
سست کننده های بدن.....	۲۰
رطوبت دهنده ها (زیاد شدن مایعات بدن).....	۲۰
خشکی دهنده ها (زیاد شدن املاح بدن).....	۲۱
منضج یا حل کننده یا پزنده چیست.....	۲۱
۳- منضج خون اضافی و فشارخون.....	۲۳
منضج یا حل کننده صفرا.....	۲۳
حل کننده بلغم.....	۲۳
حل کننده سودا.....	۲۴
نسخه مسهل.....	۲۴
مسهل صفرا.....	۲۴
مسهل بلغم.....	۲۴
شریت مسهل بلغم.....	۲۴
شریت مسهل سودا.....	۲۵
مسهل همه اخلاط به طور عموم.....	۲۵
مسهل برای همه مزاج ها.....	۲۵
غذاهای مناسب برای دمو (پرخونی).....	۲۵
غذاهای مناسب برای مزاج صفراوی.....	۲۶
غذاهای مناسب برای مزاج بلغمی.....	۲۶
غذاهای مناسب برای مزاج سوداوی.....	۲۶
شریت مسهل برای سوداوی و مؤثر	
برای کار معده.....	۲۶
مسهل برای همه مزاج ها.....	۲۶
حل کننده بلغم.....	۲۶
حل کننده سودا.....	۲۷
معجون مسهل.....	۲۸
سهل خلط غالب.....	۲۸
ریم غذایی.....	۲۹
دارغ.....	۳۱
هضم غذا.....	۳۳
ایمنی و آروزی.....	۳۵
آنتی ژن ها.....	۳۵
آنتی کورها.....	۳۶
حساسیت افراد نسبت به آلرژن ها.....	۳۸
آلرژن ها چند نوع می باشند از آن جمله.....	۳۸
آلرژن ها یا حساسیت دهنده های خوراکی.....	۳۸
حساسیت دهنده های دارویی.....	۳۸
آلرژي از عوامل عفونت زا.....	۳۸
آلرژن های فیزیکی.....	۳۸
آلرژن های تماسی.....	۳۸
ورم ملتحمه بهاره.....	۳۹
کهیر (خیز عصبی عروقی).....	۳۹
درمان کهیر.....	۳۹

سرگیجه با شرکت معدی در حالت بلغمی.....	۵۵
سردرد.....	۵۶
سردردهایی که مبداء آنها درون جمعمه است.....	۵۶
اقسام سردردهای درون جمجمه.....	۵۶
سردردهای میگرنی.....	۵۷
سردرد در اثر فشار خون.....	۵۸
سردرد هیستامینی.....	۵۹
سردرد به علت یبوست.....	۵۹
سردردهای خارج جمجمه‌ای.....	۵۹
سردرد در اثر انقباض عضلانی.....	۶۰
سردرد در اثر نسوج بینی و عوامل وابسته به آن.....	۶۰
سردرد در اثر اختلال دید چشم‌ها.....	۶۰
سندرم منیپر (منییر).....	۶۰
درمان سردردها به‌طور عموم.....	۶۱
نظریه جوان کوردو درباره درمان سردردها.....	۶۲
سردرد در اثر سرماخوردگی و سرمازدگی.....	۶۲
درمان این حالت.....	۶۴
سردردها، که از پشت سر شروع می‌شوند.....	۶۴
سردردهایی که در تعقیب حمام به‌وجود می‌آیند.....	۶۶
سردرد به علت خستگی بینی.....	۶۶
سردرد به علت سردی غذای چربی‌دار، غلیظ و دیر هضم.....	۶۷
سردرد در مزاج‌های سوداوی.....	۶۷
سردرد به علت ناراحتی‌های معدی.....	۶۹
سردرد با ناراحتیهای معدی در اثر وجود بلغم.....	۶۹
سردرد با مبداء کبدی.....	۷۰
سردرد با مبداء بیماری‌های طحال.....	۷۰
سردرد با مبداء ضعف دماغی.....	۷۰

رینیت آلرژیک.....	۴۰
تب یونجه (یا بیماری پولن).....	۴۰
۲- درد.....	۴۱
محرك گیرنده حس درد.....	۴۱
محل دریافت حس درد.....	۴۱
طاقت افراد نسبت به درد.....	۴۲
درد منتشره.....	۴۲
دردهای احشایی اعضاء مختلف.....	۴۲
دردهای مربوط به مری.....	۴۳
دردهای مربوط به.....	۴۳
دردهای مربوط به جاری کسه صفرا.....	۴۳
دردهای مربوط به انزال معدی.....	۴۴
دردهای کلیوی.....	۴۴
دردهای مربوط به زهدان.....	۴۴
تیک دردناک.....	۴۴
مقاومت بدن در مقابل عفونت‌ها.....	۴۵
التهاب و عکس‌العمل بدن.....	۴۷
تشکیل چرک.....	۴۷
۵- بیماری چیست.....	۴۹
تعادل محیط داخلی بدن.....	۵۰
علائم عمومی بیماری‌ها.....	۵۱
تب.....	۵۱
رده‌بندی تب‌ها.....	۵۱
سرگیجه.....	۵۳
سرگیجه از نظر مزاج‌های چهارگانه.....	۵۴
سرگیجه در نزد کسانی که خون زیادی دارند.....	۵۴
سرگیجه در صفراوی مزاج.....	۵۴
سرگیجه در بلغمی مزاج.....	۵۴
سرگیجه در سوداوی مزاج.....	۵۵
سرگیجه با علت معدی در حالت صفراوی.....	۵۵

۱۰۴.....	کابوس با مزاج بلغمی	۷۱.....	سررد پس از بیدار شدن از خواب
۱۰۵.....	کابوس در مزاج سوداوی	۷۱.....	سررد به دنبال بیماری های زیر
۱۰۶.....	صرع	۷۲.....	سررد به دنبال عمل زناشویی
۱۰۷.....	صرع در بلغمی مزاج	۷۲.....	سررد به علت وجود تب
۱۰۸.....	صرع در سوداوی مزاج	۷۳.....	سررد در تعقیب ضربه و سقطه
۱۰۸.....	صرع در دمووی مزاج ها	۷۴.....	پیدایش سررد در تعقیب بوهای زننده
	صرع با شرکت معدی (صرع در اثر	۷۵.....	سررد در تعقیب مشروبات الکلی
۱۰۸.....	ناراحتی های معده ای)	۷۵.....	سررد به علل متعدد دیگر
۱۰۹.....	معجون ضد صرع به طور عموم	۷۶.....	سرردهای نیمه سر
۱۱۱.....	سکته	۷۶.....	سرردهای میگرنی
۱۱۲.....	فلج یا استرخاء	۸۲.....	زکام یا گریپ «جینت»
۱۱۴.....	فلج در اثر ضربه و سقطه	۸۳.....	زکام در هوای سرد
۱۱۶.....	از بین رفتن حس لمس	۸۵.....	زکام در مزاج صفراوی
۱۱۷.....	فلج عصب صورتی	۸۶.....	زکام در مزاج بلغمی
۱۱۸.....	تشنج یا تحریکات عضلانی	۸۷.....	برونشیت در تعقیب گریپ
۱۱۹.....	تشنج عضلانی در مزاج بلغمی	۸۷.....	آب ریزش و عطسه زیاد فصلی
۱۲۱.....	تشنج در مزاج دمووی (پرخون)	۸۹.....	بی خوابی
۱۲۱.....	تشنج در صفراوی مزاج	۸۹.....	بی خوابی در مزاج های گرم
۱۲۱.....	تشنج در مزاج سوداوی	۸۹.....	درمان این حالت
۱۲۲.....	رعشه یا لرزش	۹۰.....	نسیان یا فراموشی
۱۲۲.....	علت لرزش	۹۳.....	اختلال در فکر
۱۲۲.....	رعشه ای در مزاج باطنی	۹۳.....	اختلال در تخیلات
۱۲۳.....	رعشه ای در مزاجهای سرد	۹۶.....	مالیخولیا
۱۲۳.....	داروهای ضد تشنج عصبی	۹۶.....	مالیخولیا با علت دمووی
۱۲۴.....	داروهای مؤثر بر اعصاب (داروهای بالا)	۹۸.....	مالیخولیا با مبداء سوداوی و صفراوی
	برای رفع غم و اندوه و خوش بو	۹۹.....	مالیخولیا با مبداء کامل سوداوی
۱۲۴.....	شدن دهان	۹۹.....	مالیخولیا در مزاج های سرد
۱۲۵.....	معجون ضد اعتیاد	۱۰۲.....	جنون مانیا
	داروهای تنفرآور برای مبتلایان به	۱۰۲.....	مانیا با حالت سوداوی شدید
۱۲۵.....	مسکرات و اعتیاد	۱۰۲.....	مانیا با حالت صفراوی شدید
۱۲۸.....	داروی نشاط آور و ضد درد استخوانی	۱۰۳.....	حمق
۱۲۹.....	امراض چشم	۱۰۳.....	عشق
		۱۰۴.....	کابوس

- ۱۴۶ برای سفید کردن دندانها
- ۱۴۶ کندی دندانها
- ۱۴۶ جرم دندانها
- ۱۴۷ تورم لثه
- ۱۴۷ خونریزی از لثه
- ۱۴۸ پیوره
- ۱۴۹ بیماریهای معمولی زبان و دهان
- ۱۴۹ ورم زبان
- ۱۴۹ ثقل زبان
- ۱۵۲ زخمهای فرو رونده دهان (آکله) و آفتها
- ۱۵۳ سیلان یا آب ریزش دهان
- ۱۵۴ برطرف کننده بوی بد دهان
- ۱۵۴ داروهایی که بوی نامطبوع دهان را زایل میکنند
- ۱۵۴ ورم لوزهها
- ۱۵۵ ورم حلق و لوزهها در بلغمی مزاج
- ۱۵۵ ورم در سودای مزاج
- ۱۵۵ ورم پرده حلق
- ۱۵۶ دراز شدن زبان کوچک
- ۱۵۶ نفاق یا خروسک
- ۱۵۷ گره خشی صدا
- ۱۵۸ گنگی صدا
- ۱۵۹ گرفتگی صدا در اثر سرماخوردگی
- ۱۶۱ امراض ریوی (سینه دردها)
- ۱۶۱ آسم ریوی
- ۱۶۱ علت پیدایش حمل ریوی
- ۱۶۵ شربت زوفای مرکب
- ۱۶۷ امراض ریوی (سرفه)
- ۱۶۷ سرفه
- ۱۷۰ خونریزیهای ریوی
- ۱۷۲ ذات‌الریه یا برونشیت یا ورم ریه
- ۱۷۴ قلب
- ۱۷۷ بیماریهای معده
- ۱۲۹ نافعات چشم عبارتند از:
- ۱۳۰ ورم ملتحمه در مزاج‌های دموی (پر خون)
- ۱۳۲ ترس از نور
- ضعف بینایی در روز و برقراری
- آن در شب
- ۱۳۲ کم‌سوئی در روز
- ۱۳۲ شب‌کوری
- ۱۳۳ آب ریزش چشم
- ۱۳۳ فرو رفتن جسم خارجی در چشم
- ۱۳۴ خارش پلک
- ۱۳۴ خارش سارگی پلک
- ۱۳۵ ریختن مژه‌ها
- ۱۳۶ گوش
- ۱۳۶ درد گوش به علت ورود اجسام خارجی
- درد گوش در اثر غذاهای
- و ادویه گرم
- درد گوش به علت ورود آب سرد
- ورود حشرات در گوش
- خارش گوش
- ۱۳۷ تنفر گوش از صداهای قوی
- ۱۳۸ صدا کردن گوش
- ۱۳۸ صدا کردن گوش در اثر سردی مزاج
- ۱۳۸ صدا کردن گوش در نزد گرم مزاجان
- ۱۳۹ جمع شدن چرک خشک شده در گوش
- ۱۳۹ ورم گوش یا ارثیون
- بینی
- از بین رفتن حس شامه
- بزرگی کورنه‌ها
- ۱۴۲ بدبویی بینی
- ۱۴۲ رعاف یا خونریزی بینی
- ۱۴۳ زیاد عطسه کردن
- ۱۴۵ بیماریهای دندان

۲۲۰.....	گیاهان مؤثر بر کرم‌های روده	۱۷۷.....	بدی هضم به علت گرمی مزاج
۲۲۰.....	برای کرم کدو	۱۷۸.....	بدی هضم در مزاج گرم و تر به طور عموم
۲۲۱.....	برای کرم ریزه (اکسیور)		بدی هضم در مزاج‌های گرم و تر
۲۲۳.....	بیماریهای مقعد	۱۷۸.....	بطور عموم
۲۲۳.....	بواسیر	۱۷۹.....	درد در ناحیه سر دل
۲۲۶.....	فیستول	۱۸۰.....	ضعف معده یا سوء هاضمه
۲۲۸.....	ورم مقعد	۱۸۱.....	کم شدن اشتها
۲۲۸.....	زخم مقعد	۱۸۲.....	عطش یا تشنگی مفرط
۲۲۹.....	خروج مقعد	۱۸۳.....	عطش به علت گرما، گرمی یا آفتاب‌زدگی
۲۳۱.....	خارش مقعد	۱۸۳.....	ورم معده یا گاستریت
۲۳۲.....	کلیه	۱۸۴.....	زخم معده
۲۳۳.....	درد ناحیه کلیه‌ها	۱۸۵.....	ضد نفخ معده
۲۳۳.....	ورم کلیه	۱۸۵.....	برای رفع آروغ زدن
۲۳۴.....	خونریزی‌های کلیوی	۱۸۷.....	استفراغ خونی
۲۴۱.....	رژیم در سنگ‌های کلیه	۱۸۹.....	ضد تهوع و استفراغ و ضعف اشتها
۲۴۴.....	بیماری‌های مثانه	۱۹.....	اسهال
۲۴۴.....	در مثانه در مزاج گرم پر خون	۱۹۱.....	اسهال و هضم ناقص
۲۴۵.....	ورم مثانه در سوداوی مزاج		اسهال و هضم ناقص در مزاج بلغمی و
۲۴۵.....	زخم مثانه	۱۹۳.....	صفراوی
۲۴۵.....	سوزش ادرار	۱۹۴.....	اسهال مزمن
۲۴۵.....	حبس البول یا زنجیر ادرار	۱۹۵.....	اسهال خونی
۲۴۶.....	تقطیر البول یا قطره ادرار کردن	۱۹۸.....	یبوست و خشکی مزاج
۲۴۶.....	سلسله بول یا تکرر ادرار	۲۰۲.....	کبد
۲۴۸.....	شب شاشی	۲۰۲.....	نارسائی کبد
۲۵۱.....	بیماری قند	۲۰۴.....	انسداد مجاری صفراوی
۲۶۰.....	غذیو	۲۰۵.....	آب آوردن شکم (آسیت)
۲۶۱.....	نعوظ آزاردهنده	۲۱۰.....	یرقان یا زردی
۲۶۴.....	ابنه	۲۱۲.....	ورم طحال
۲۶۵.....	بیماری‌های بیضه و آلت		هضم ناقص و پیدایش مواد غذایی
۲۶۵.....	ورم بیضه	۲۱۴.....	در مدفوع
۲۶۸.....	کجی و انحراف آلت	۲۱۶.....	نفخ و صدا کردن شکم
۲۶۸.....	زخم‌های آلت و بیضه	۲۱۸.....	قولنج روده‌ای یا کلیت

۳۴۲.....	برای از بین بردن خال کوبی‌ها	۲۷۱.....	نازایی
۳۴۳.....	برص یا لکه‌های سفید صورت یا بدن	۲۷۷.....	خارش واژن در حاملگی
۳۵۳.....	عرق بدن	۲۷۹.....	زیادی خون قاعدگی
۳۵۳.....	زیادی عرق		احتباس طمث (یا بند آمدن
۳۵۴.....	عرق کردن زیاد	۲۸۳.....	خون قاعدگی)
۳۵۶.....	ناخن	۲۸۶.....	پایین آمدن رحم
۳۵۸.....	موی و بیماری‌های آن	۲۸۶.....	سرطان رحم
۳۵۸.....	ریزش قطعه‌ای مو	۲۹۲.....	درد ستون فقرات
۳۶۰.....	ریزش عمومی موها	۲۹۵.....	درد مفاصل
۳۷۳.....	لاغری	۲۹۸.....	نقرص
۳۷۶.....	ماء‌الجبن	۳۰۰.....	درد عضله سیاتیک یا عرق‌النساء
۶- بررسی داروهای گیاهی از نظر علمی (ماده		۳۰۲.....	ورم
۳۷۹.....	شیمیایی یا ماده مؤثر)	۳۰۸.....	گفتار جوانس
		۳۰۹.....	ادویه محلله
		۳۰۹.....	دستورات کلی برای معالجه یک زن
		۳۱۰.....	دمل‌های معروف به نام خنازیر
		۳۱۲.....	غدد سرطانی
			درمان مبتلایان سرطان و کم کردن خلط سودنی
		۳۱۲.....	مرهم اسفیداج (سفیداب قلع)
		۳۱۵.....	سیاه شدن عضو (کانگرن)
		۳۱۶.....	داروهای ضد سرطانی به‌طور عموم
		۳۱۶.....	سالک یا کپه
		۳۱۹.....	بیماری‌های پوستی
		۳۲۰.....	دستورات دیگر
		۳۲۱.....	خارش یا حساسیت‌های پوستی
		۳۳۲.....	بیماری‌های چهره (صورت)
		۳۳۲.....	برای حفظ بشره
		۳۳۲.....	لک صورت
		۳۳۸.....	غازه
		۳۳۸.....	غازه
		۳۴۱.....	داروهای مؤثر در خال‌ها (کک مک)
		۳۴۲.....	آثار خون‌مردگی

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار

سپاس و ستایش خدایی را که همه‌ی موجودات هستی (انسان، نبات، جماد) را از چهار ارکان اصلی آب، هوا، خاک و آتش آفریده است.

سپاس و ستایش حضرت علیمی را که نسخه‌ی بی‌زیان **الذی انزل الدواء** از کلمات حکمت بالغه او به مزاج تمام بیماران سازش داشته و از داروی شفا بخش ما هو شفاء و رحمة للمؤمنین و رهبری او به سوی گسترش بهتر **الذی خلقنی** و هو یهدین^۱ و تغذیه صحیح‌تر و غذای نیروبخش هو یطعمنی و یسقین^۲ و شفا بخش **الکریمانه** و اذا مرضت و هو یشفین^۳ و نیروی حیات بخش **والذی یمیتنی ثم یحیین^۴** و نیز سپاس **الشیفا** یکتایی که همه‌ی عاصیان چشم طمع به لطف و کرمش دوخته و **والذی اطمع ان یغفر لی** **من ذنوبی** یوم الدین^۵ که ای پروردگار یکتا هب لی **حکما والحقنی بالصالحین^۶**.

والحمد لله کما هو اهله ایزد یکتایی را که به حضرت مرسی (ع) چنین فرمود:^۷
اتریدان یبطل حکمتی بتو کلک علما من اودع منافع فی **الده العقاقیر** فبعزتی و جلالی ما اشفیک حتی تستمل مما عینوا و درود بر آخرین پیامبرانش محمد (ص) که فرمود لکل داء دواء هر دردی را درمانی است. اما افسوس که آدمی نه سپاس تندرست را سلامتی را به جای می‌آورد و نه درود زندگی و حیات را. پس از مرگ ناله می‌کند که ای کاش **ربا** به زندگی دنیا برمی‌گشتم که می‌دانستم چه باید کرد، غافل از اینکه هر روز که از خواب بیدار می‌شود، آن چنان است که به این جهان برگشته است. این رفت و برگشت هزاران مرتبه تکرار می‌شود، اما آدمی هنوز در خواب غفلت است که نه در کردار و نه در گفتار و نه در خوراک و پوشاکش تغییری می‌دهد، هر روز مریض‌تر از روز پیش و عاصی‌تر از روز نخست.

۱- (۱ تا ۶) - آیات ۷۷ تا ۸۳ سوره الشعراء

۷- آیا با توکل خود حکمت مرا می‌خواهی باطل کنی، حال اینکه شفا در داروی تو قرار داده‌ام، به عزت و جلالم تا دارو مصرف نکنی شفا نخواهی یافت.